

Kaupunginmuseon Lupapiste-lausunto Puu-Käpylä kortteli 811 (os. Pohjolankatu 14).

Kortteli 811 kuuluu 20-luvun klassismin päätöiden joukkoon maassamme ja on osa Helsingin vanhinta työväen puutarhakaupunkia. Kortteli kuuluu Puu-Käpylä suojelukaavan piiriin v. 1971. Rakennukset on varustettu suojelumerkillä s, joka kohdistuu rakennusten julkisivuun sekä sisätiloihin. Kortteli kuuluu Museoviraston kokoamaan listaukseen Valtakunnallisesti merkittävistä rakennetuista kulttuuriympäristöistä RKY 2009, osana kohdetta Käpylä puutaloalueet ja Käärmetalo.

Seuraavat kaupunginmuseon kommentit korttelin korjaussuunnitelmista:

- Porrashuoneiden palosuojaus on esitetty sisäpuolisin levyrakentein, jonka päälle ennallistetaan alkuperäinen panelointi. Ensisijaista olisi pyrkiä löytämään porrashuoneiden palosuojausmalli, jossa eristys tapahtuisi porrashuoneen ulkopuolisin rakentein, alkuperäistä porrashuonetta säilyttäen. Säilyvien pintojen sävyt tulee tutkia, ja tietoa hyödyntää värityksen suunnittelussa.
- Kattopinnalle sijoittuu uusia piippuja, jotka toteutetaan alueen korjausmallien mukaisesti. Piiput on suunnitelmassa sijoitettu lvi-tekniikan vaatimusten mukaan, ja niiden sijainti tulee vielä tarkentaa kaupunkivallista näkökulmasta. Sijainnissa tulee pyrkiä säilyttämään symmetriaa ja ehjien katonlappeiden kaupunkivallisia näkymiä. Talotyypissä 2 uusia piippuja on sijoitettu vesikaton aumaosuudelle, mitä ei voida puoltaa. Aumojen tulee olla vapaita uusista piipuista.
- Huoneistojen WC-tiloja laajennetaan jotta nykyaikainen kalustus saadaan mahtumaan. Korttelin WC-tilat on toteutettu 70-luvun ensimmäisen peruskorjauksen yhteydessä. WC-tilojen suunnitellut laajennukset heikentävät paikoin liikaa keittiöiden käytettävyyttä. Tavoitteena on että keittiöihin jatkossakin on mahdollista sijoittaa arkiruokapöytä. Tila tulee esittää suunnitelmissa kalustettuna. Puu-Käpylä keittiöissä alkuperäiset käytön periaatteet tulee kalustettavuuden osalta säilyttää. Ongelma koskettaa huoneistoja taloissa 4, 8, 9, joissa voitaisiin tutkia esim. pyykkikoneen sijoittamista kalusteisiin, jolloin tarve wc-tilan laajennukseen ei vaikuttaisi kalustettavuuteen. Vaikuttaa että paikoin huonetiloihin rakennetaan uusia kiinteitä komeroita, joita kaupunginmuseo ei puolla.
- Puu-Käpylä rakennukset on kauttaaltaan rakennettu pelkkahirsirakenteilla, ulko- ja väliseinineen. Mikäli rakenteen korjaamiseen esim. lahovaurioiden johdosta joudutaan, tulee se tehdä alkuperäisen pelkkahirsirakenteen tapaan. Talossa 8 on aikaisemmin rakennettu wc-tila pelkkaseinä-rakennetta purkaen, mitä kaupunginmuseo pitää rakenteellisena riskinä. Tilanne tulee jatkossa varmistaa.
- Uusissa suunnitelmissa on paikoin jouduttu esittämään myös väliovien siirtoa. Tämä saattaa johtaa kyseisen pelkkahirsirakenteen muutoksiin, jotka ovat yhteydessä koko rakenteen toimivuuteen. Myös tarve väliovien siirroille tulee minimoida, ja mikäli ehdottomasti välttämätöntä, tulee esittää rakentamismalli korvaavasta rakenteesta, säilyttävän rakennustavan mukaisesti. Yleisesti ottaen pelkkahirsirakenne ei kestä rakenteellisia liitoksia kuten koolausrungon kiinnityksiä ym.
- Välipohjien kunnostustavan tulee olla suunnitelmissa esitettyä säilyttävämpi. Välipohjapalkkien sekundäärirakenne voidaan myös säilyttää, samoin kuin välipohjatäytteen aluslaudointi. Pienet epätasaisuuden voidaan hallita ja hyväksyä uuden ponttilaudoituksen myötä. Korjaustavasta tulee järjestää kaupunginmuseo katselmus paikalla.
- Rakenneavausten perusteella rakennuksen alkuperäisiä pintarakenteita on säilynyt nykyisten pintojen alla laajasti, jopa kattavasti. Kaikissa keittiöissä näyttää olevan alkuperäinen panelointi myöhempien pintojen alla. Alkuperäisiä panelointeja ei tule purkaa, ja ne voidaan ennallistaa uusien pintamateriaalein missä mahdollista. Purettavia tapettikerroksia tulee ottaa talteen, jotka kaupunginmuseo tallentaa; tämä tulee suunnitella. Lisäksi tavoitteena on myös löytää korttelista asuntokohde, jossa alkuperäiset pahi- ja tapettikerrokset jätetään uusien nyt rakennettavien eristysrakenteiden alle, jolloin tämä osa rakennuksen historiaa säilyy tulevaisuuteen.

- Ikkunat tulee kunnostaa säilyttävin menetelmin, ja noudattaa alueen periaatetta jossa myös sisäpuite varustetaan ulkopuitteen mukaisin välipuittein. Ikkunat ovat ulos-sisään –aukeavia.
- Ennallistettavien ulko-ovien mallit on esitetty suunnitelmissa. Mikäli dokumenteista saadaan tietoa, tulee luoda periaatteet ovityyppien sijoittumiseen tietyn talotyypin yhteyteen.
- Kortteli on viimeinen, jossa vielä tavoitetaan Bengt Lundstenin peruskorjauksen mukaisia ratkaisuja 1970-luvun alusta. Hakemuksen yhteydessä tulee osoittaa, että Lundstenin interiöörit on riittävästi dokumentoitu, ja varata kaupunginmuseolle mahdollisuus säilyneen interiöörin valokuvadokumentointiin. Kaupunginmuseo suosittaa lämpimästi, että parhaiten säilynyt 70-luvun peruskorjausinteriööri valikoidaan ja korjataan säilyttävin menetelmin, arvokkaana vaiheena suomalaista peruskorjaushistoriaa ja Käpylän kerrostumia.

9.6.2020

Mikko Lindqvist